

MERCAT, GLOBALITZACIÓ I NACIÓ

A propòsit del debat sobre la unitat de mercat i el model d'Estat

**comissió obrera
nacional de Catalunya**

MERCAT, GLOBALITZACIÓ I NACIÓ

A propòsit del debat sobre la unitat de mercat i el model d'Estat

1. Breu evolució històrica

- D'un estat centralista a un estat autonòmic.

. Amb l'aprovació de la Constitució l'any 1978 es posa en marxa l'estat de les autonomies i es passa d'un estat fortament centralitzat a un estat autonòmic.

. És tracta d'un procés de **descentralització política**, no només administrativa, i per tant amb **capacitat per part dels diferents parlaments i governs de regular de manera diferent i diversa les competències que els hi són pròpies**.

. L'any 1986 **Espanya s'incorpora a la Unió Europea** i posteriorment forma part de la Unió Econòmica i Monetària.

. S'obre un procés de transferència de competències de l'estat cap a les CCAA i la Unió Europea. Això implica una redistribució del poder polític, és a dir, compartir poders. Cap a les CCAA, entre d'altres, les polítiques socials relacionades amb l'estat de benestar (ensenyament, sanitat, serveis socials) i cap a Europa capítols tan importants com la política monetària.

. Aquestes noves realitats es produeixen en el marc d'un procés de globalització sense regles ni contrapoders i amb una ideologia dominant que limita el paper de l'estat.

. El professor Manel Castells assenyala al respecte: "Com hi ha encara gent que es preocupa d'identitats nacionals quan el món està globalitzat?. Tots hauríem de ser ciutadans del món. Bé, això no és cert. Només alguns financers internacionals són ciutadans del món i encara així. La gent viu en les seves cultures, en les seves històries, en les seves localitats, en les seves identitats, es això el que dóna sentit a la gent"¹

2.- Algunes conseqüències que es deriven d'aquests processos

a) Augment de la internacionalització de les economies espanyola i catalana

Tant l'economia espanyola com la catalana augmenten el seu nivell d'obertura (suma d'importacions i exportacions de béns i serveis en relació al PIB). En el 2007, i en el cas de Catalunya, aquest nivell d'obertura es va situar en el 68,9% malgrat que posteriorment ha caigut al 55,8% en el 2009 com a conseqüència de la crisi²

---

¹ Manuel Castells. Barcelona 6 de setembre de 2001. Conferència amb ocasió de la celebració de l'Onze de setembre a la seu de CCOO de Catalunya

² Dades Idescat

L'economia catalana està molt internacionalitzada però sobretot està molt integrada a Europa. Del total de les exportacions catalanes, el 73.8% són a la UE.

No obstant això, el procés de internacionalització de l'economia catalana no ha fet perdre importància a les importacions i exportacions de béns i serveis amb la resta d'Espanya que van créixer un 19,7% en el període 2001-2005 davant d'un 17,2% de creixement dels intercanvis de Catalunya amb l'estranger.

La Taula INPUT-OUTPUT de Catalunya pel 2005 indica que les exportacions de béns i serveis a l'estranger són de 54.998 milions d'euros i a la resta d'Espanya de 64.205 milions d'euros, però amb la particularitat que en relació a la resta de l'Estat el saldo és positiu en 18.729 milions d'euros mentre que en relació a l'estranger el saldo és negatiu en -10.220 milions d'euros.

Amb dades posteriors corresponents a l'any 2007, el saldo de Catalunya amb la resta d'Espanya és positiu en 23.826 milions d'euros, mentre que en el mateix període el saldo de Catalunya en relació a l'estranger va ser de -18.468 milions d'euros.³

El superàvit de béns i serveis de Catalunya amb la resta d'Espanya s'ha mantingut bàsicament en termes absoluts malgrat que sí ha perdut pes en termes relatius. L'any 2000 representava un superàvit del 12,2% i en el 2009 del 8,2% en relació al PIB.

És a dir, que si bé el nivell d'importacions i exportacions de Catalunya amb la resta d'Espanya ha perdut pes com a conseqüència de la major internacionalització de l'economia, el volum d'intercanvis continua sent important i el saldo és positiu.

b) Procés de convergència econòmica i social entre les diferents CCAA i amb la Unió Europea.

- S'ha produït un procés de convergència amb reducció de les diferències de renda per càpita entre les diferents CCAA i un procés generalitzat de convergència amb la Unió Europea. Els mecanismes de redistribució i solidaritat interterritorial incorporats en el model de finançament, i d'altra banda, els fons estructurals provinents de la Unió Europea, han jugat un paper important en aquest procés.

- En relació a la Unió Europea dels quinze, que és la referència més vàlida, en l'any 2007 el PIB per càpita en paritat de poder de compra d'Espanya va assolir 94.3 punts, quan en el 1986, data d'ingrés de Espanya a la Unió, era del 72% de la mitjana europea⁴.

- El procés de descentralització ha permès que les Comunitats més riques i dinàmiques generin més iniciativa i més riquesa la qual cosa també afecta positivament al conjunt.

- Així ho corrobora un Estudi sobre la convergència real entre les regions espanyoles: "En relació a les Comunitats autònomes, en el període 1980-2005, les que partien amb

---

³ Nota de conjuntura econòmica. Departament d'Economia i Finances. Gener 2009

⁴ Font: European Economy

nivells en general inferiors a la mitjana han millorat la seva posició en el procés de convergència”⁵.

- D'altra banda, la taxa de creixement anual mitjà del PIB entre 2000 i 2010 en termes reals mostra que regions com Extremadura i Andalusia han crescut per sobre de la mitjana.⁶

- En general, les administracions autonòmiques han fet de locomotores de l'estat de benestar i han estat essencials en el desenvolupament i expansió dels serveis socials.

3.- Reaccions d'oposició al procés de descentralització política de l'estat

Malgrat aquestes evidències positives, el procés de descentralització política de l'estat ha generat moltes resistències i oposicions al llarg del temps:

- Una primera expressió va ser l'aprovació de la **LOAPA** (Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic) l'any 1982 després del intent de cop d'estat del 23 de febrer. Tanmateix, la Generalitat de Catalunya i el Govern Basc van presentar un recurs d'inconstitucionalitat i el Tribunal Constitucional en una sentència del 1983 va desestimar en els seus punts més fonamentals aquella llei.

- L'any 2000 apareix un **Document aprovat pel CES d'Espanya** sobre la unitat de mercat que va aixecar molta polèmica. El document estava condicionat per un apriorisme ideològic que situava els riscos per a la cohesió social en l'ordenació política de l'estat de les autonomies. Aquesta posició ha estat reiterada després per actors molt diversos.

. Aquest document introduïa un **principi constitucional inexistent com ara el de la unitat de mercat atorgant-li la funció de garantir la cohesió social** i evitar la fragmentació i la ruptura del principi de igualtat real.

S' identificava igualtat amb uniformitat donant per fet que una regulació central i uniforme en l'accés als drets socials era garantia d'igualtat real per a la ciutadania.

Hi ha moltes dades que desmenteixen aquesta afirmació, per exemple en l'accés a les prestacions de l'atur, on les diferències tenen a veure no amb la regulació sinó amb les condicions socioeconòmiques de cada territori.

. El document expressava una **forta oposició als marcs autonòmics de relacions laborals i socials**.

Val a dir que aquest desplaçament cap a la unitat de mercat com a forma de legitimació d'una concepció fortament centralitzada en matèria de protecció social, assegura també als interlocutors socials – associacions empresarials i sindicats més representatius d'àmbit estatal- una interlocució directa amb l'Estat en aquestes matèries.

---

⁵ Estudi: La convergència real entre las regiones españolas. Cuadernos de Información económica. Año 2007. Núm 196, p. 67-76

⁶ Contabilitat regional d'Espanya. INE 24/3/11

- **Aquesta oposició es va intensificar i radicalitzar amb el debat sobre el nou Estatut d'autonomia de Catalunya.**

- El President de la CEOE va acusar a l'Estatut de posar en perill la unitat de mercat i alertà del risc de fragmentació a través de regulacions diferenciades. Per la seva banda, Mariano Rajoy, va reclamar una Llei d'unitat de mercat i la creació d'una "Comissió Nacional d'Unitat de Mercat" que servís per garantir la llibertat econòmica a tota Espanya.

- Cal assenyalar que aquesta posició no és només de la dreta política i econòmica, **és una posició transversal**. Es planteja una oposició al traspàs de més competències, es reclama tancar aquest procés i una recentralització de polítiques sota el paraigües de la defensa de la unitat de mercat i de la cohesió social.

Recentment, des del Partit Popular s'ha argumentat que el model autonòmic actual pot ser un fre pel creixement econòmic i el seu president ha tornar a reiterar que si estès al Govern convocaria a les comunitats autònomes per fer una llei d'unitat de mercat.⁷ També des del Partit Popular s'està plantejant el retorn de competències des de les comunitats autònomes a l'Estat. Per la seva banda, el Governador del Banc d'Espanya, Miguel Angel Fernández Ordóñez, ha acusat a les autonomies de malbaratament i de ser les responsables del dèficit públic.

- **S'acusa a l'Estatut d'intervencionisme.**

Hi han altres arguments: el catedràtic Juan Velarde Fuentes, per exemple, critica que l'Estatut "manifiesta una clara querencia por un Estado del bienestar extraordinariamente amplio"⁸. El que es critica fonamentalment aquí és la dimensió pública i la intervenció política en la vida econòmica. Es qüestiona la regulació però des d'una perspectiva de **desregulació**. Aquest és un altre debat que també està present.

4.- Quins continguts incorpora el nou Estatut de Catalunya

. Un **increment de la capacitat d'autogovern** amb l'assumpció de més competències previstes en la Constitució.

. Un **capítol de drets i deures**, que permet ampliar els drets socials de ciutadania de forma complementària als reconeguts en la Constitució Espanyola. Comissions Obreres de Catalunya va participar i es va implicar en aquest debat per tal d'assolir aquest objectiu.

Cal recordar que l'Estatut de 1932 tenia, en la versió original, un capítol de drets que no va prosperar, i que l'Estatut de 1979 no el tenia. El recolzament de les forces socials i polítiques d'esquerra va ser determinant per la seva inclusió en el nou Estatut.

---

⁷ El Periódico de Catalunya, 17/1/11

⁸ Papeles FAES núm. 23. 08/11/2005

. La **creació del marc català de relacions laborals i socials**, que era una reivindicació històrica de la CONC.

. Una **millora del finançament**, amb més recursos i major capacitat de decisió i gestió sobre els tributs que paguen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya. El sistema aprovat és més transparent i just entre el que s'aporta i el que es rep i és un model solidari.

Cal tenir present que les insuficiències en el finançament afecten seriosament la capacitat de la Generalitat per fer polítiques socials. Per exemple, en un recent estudi⁹ s'assenyala que el sector públic català és un dels més mal dotats per habitant, per sota de la mitjana espanyola, pel que fa a les estructures educatives i especialment a les sanitàries.

El nou model de finançament que contempla l'Estatut fa possible que totes les Comunitats Autònomes surtin beneficiades. Aquest benefici, perfectament constatable, contrasta amb les crítiques d'insolidaritat que s'havien manifestat durant la tramitació de l'Estatut.

Això posa una vegada més de manifest que l'estat autonòmic és conseqüència en bona mesura de la lluita de Catalunya per ampliar el seu autogovern, la qual cosa ha provocat un impuls descentralitzador en el conjunt de l'estat.

El catedràtic Javier Pérez Royo¹⁰ ho reconeix així: “ No he entès mai per què hi ha tantes reserves respecte del protagonisme de Catalunya en la definició de la política territorial a Espanya. Encara sort que ha estat Catalunya la que ha tingut aquest protagonisme. Gràcies a això, el dret a l'autonomia s'està exercint amb una intensitat que hauria estat impensable d'una altra manera”.

Posteriorment, la sentència del Tribunal Constitucional en relació al recurs presentat pel Partit Popular contra l'Estatut ha suposat un pas enrere invalidant alguns aspectes del text estatutari. És un dany polític i moral més que jurídic i que afecta sobretot a les perspectives de futur. Aquesta sentència, en opinió de Comissions Obreres, qüestiona la voluntat expressada pel poble català a través de referèndum, no respecta el pacte constitucional i posa en qüestió l'encaix entre Catalunya i Espanya.

5.- Instrumentalització del concepte d'unitat de mercat

Hi ha una instrumentalització del concepte d'unitat de mercat i una distorsió del debat ja que les dades posen de manifest que:

a) S'han reduït les diferències entre territoris mentre que no ha succeït el mateix amb les desigualtats de caràcter social.

---

⁹ Estudi de la fundació BBVA i l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques. Referència en El Periódico 26/6/2009

¹⁰ El Periódico 17/7/2009

Varies referències corroboren aquesta última afirmació:

- Un indicador com el **grau de pobresa**, que mesura sobretot les desigualtats, mostra com el percentatge de la població amb risc de pobresa s'ha mantingut estable a Espanya malgrat el creixement econòmic, amb un 20% del total, entre 2005 i 2008, mentre a la Unió Europea és del 16% ¹¹.

- D'altra banda, en la Enquesta de Condicions de Vida del 2008 es comprova com el 20% de la població catalana amb una renda més elevada ha assolit un nivell d'ingressos 4,8 vegades superior a la del 20% amb menys ingressos ¹².

- L'Enquesta financera de les famílies realitzada pel Banc d'Espanya indica que "**la desigualtat de renda i riquesa ha augmentat** d'una manera notabilíssima en aquest tres últims anys del boom econòmic, entre el 2002 i el 2005 ¹³.

- Una altre referència és la **distribució de la riquesa** on s'ha produït una caiguda en la participació de les rendes del treball, del 49,5%, en l'any 2000, al 46,4% , en 2007, mentre ha millorat la participació dels beneficis de les empreses del 40.6% al 42.1%.

- En un altre ordre de coses, un estudi del BBVA ¹⁴ posa de manifest que: les diferents regulacions sectorials de cada comunitat autònoma, que segons les queixes empresarials es tradueixen en la ruptura de la unitat de mercat, no tenen una gran rellevància.

- Sobre aquest aspecte, Comissions Obreres creiem que els riscos per a la igualtat d'oportunitats, pel que fa a l'actuació de les empreses, no estan en la descentralització política de l'estat sinó en les ineficiències competitives, el dumping social i la manca d'innovació.

b) S'identifica Estat amb administració central

Es pretén una identificació entre Estat i administració central per tal de justificar les resistències al traspàs de determinades competències desconeixent que les comunitats autònomes també són estat.

---

¹¹ Dades de la Comissió Europea. Segons l'Enquesta de condicions de vida elaborada per l'INE (es considera població pobre a la que presenta una renda per sota del 60% de la mitjana dels ingressos anuals).

¹² Nota de conjuntura econòmica. Gener 2010. Departament d'Economia i Finances.

¹³ Guillem López Casanovas. El Periódico 15/1/2008

¹⁴ Competitividad, crecimiento i capitalización de les regions espanyoles. Ernest Reig (et al.). Fundación de Estudios BBVA (Diciembre 2008). Referència publicada en El Periódico 13/3/2008

c) El conflicte territorial amaga el conflicte social

La pitjor conseqüència d'aquesta instrumentalització és que el conflicte territorial amaga el conflicte social. I l'increment de les desigualtats socials o la menor participació de les rendes del treball en la distribució de la riquesa queden en un segon pla.

Posició i propostes de CCOO de Catalunya

Comissions Obreres de Catalunya ha jugat i juga un paper actiu en el procés de construcció nacional amb l'objectiu d'omplir de contingut social el fet nacional. Des de CCOO hem reclamat un major exercici de l'autogovern per donar resposta a les necessitats i els problemes de la ciutadania des de la proximitat de les seves institucions.

El caràcter nacional del Sindicat es basa en raons d'identitat i d'utilitat. I són precisament els temes d'utilitat els que poden reforçar o afeblir els temes d'identitat i de pertinença.

La instrumentalització del conflicte territorial xoca amb el projecte i les pràctiques d'una organització com CCOO que sempre ha defensat que els riscos per a la cohesió social s'originen en les diferències de classe, socials i de gènere entre les persones. A més, col·loca a l'esquerra social en una dinàmica que no li és pròpia i subordinada a altres interessos.

Per a incidir positivament en aquest debat CCOO, des de la seva condició de sindicat general, proposa:

1.- En primer lloc, **objectivar el debat**, amb dades contrastades, i no sobre la base de prejudicis ideològics. Igualment fer un debat **en positiu** sobre la base de les idees i no de les reaccions davant manifestacions o actuacions certament inacceptables que periòdicament es produeixen, per exemple: el recurs contra continguts de l'Estatut que en canvi s'accepten en els textos d'altres comunitats autònomes.

2.- Analitzar les responsabilitats de les polítiques econòmiques, socials i fiscals dutes a terme per les diferents administracions, en relació a l'increment de les desigualtats de caràcter personal i social que s'han produït en els darrers anys.

En opinió de CCOO, són les polítiques que s'han aplicat les que tenen una influència més gran en que hi hagin més o menys desigualtats.

Les polítiques fiscals han influït en l'increment de les desigualtats al fer perdre progressivitat al nostre sistema fiscal. S'ha produït un procés de defiscalització en les rendes de capital i les rebaixes fiscals han afavorit als sectors més benestants.

No s'han aprofitat els anys de creixement econòmic per augmentar la despesa social i redistribuir millor la riquesa (estem set punts per sota de la mitjana europea en despesa social).

Cal una reforma fiscal, on pagui més qui més té, que proporcioni més recursos per incrementar la despesa social i aplicar polítiques públiques redistributives per corregir les desigualtats. Aquestes mesures fiscals progressistes s'han d'implementar tant en l'àmbit de l'estat com en el de la Generalitat de Catalunya

D'altra banda, són necessàries unes normes estatals bàsiques per evitar en matèria fiscal la competència a la baixa entre comunitats autònomes. I una major harmonització a nivell europeu per impedir el dumping fiscal.

3.- Regulació dels mercats. El problema avui no són tant les regulacions diferents que suposadament poden afectar a la unitat de mercat sinó l'absència clamorosa en molts casos de regulació i regles del joc per controlar els mercats i evitar situacions d'especulació com les que s'han produït.

Bona part dels que s'escandalitzen amb els suposats perills de la ruptura de la unitat de mercat són els mateixos que pregonen més mercat i menys estat.

4.- Posar per davant la utilitat per a les persones. Hi ha competències que són més eficients des de la proximitat, en especial totes aquelles que tenen a veure amb els serveis a les persones i que poden tenir solucions diverses en funció de situacions també diverses. Altres en canvi poden tenir un millor encaix en l'àmbit estatal o europeu.

El repartiment de competències entre els diferents nivells de govern: Europa, Estat, Catalunya, municipis, s'ha de fer sobre la base de criteris d'eficiència a l'hora de desenvolupar polítiques que permetin assignar béns i serveis, redistribuir riquesa i reforçar la cohesió social.

En aquest sentit, la Unió Europea hauria de tenir competències en matèria de política econòmica i fiscal, que en la conjuntura actual haguessin pogut permetre unes actuacions més coherents i eficaces davant la crisi.

Per la seva banda, cal millorar el finançament dels Ajuntaments perquè puguin assumir competències de proximitat.

5.- Posar en valor la descentralització política de l'estat i els seus efectes positius sobre el desenvolupament de l'estat de benestar i el paper del sector públic. En aquest sentit, el paper de les polítiques públiques dutes a terme per les diferents administracions han estat en general decisives per afrontar la crisi.

La proposta des del nostre punt de vista no és menys estat com reclamen els neoliberals sinó un estat descentralitzat que orienti la direcció dels canvis i reforci la capacitat d'impulsar les polítiques públiques en els seus diferents nivells. Les polítiques socials tenen un efecte reductor de les desigualtats.

Catalunya té un menor percentatge d'empleats públics comparat amb Espanya. Aquesta comparació encara és molt més acusada si es fa amb altres països europeus. Ara hi ha doncs una oportunitat per crear ocupació en el sector públic, de forma que s'incrementi i millori la prestació de serveis tant en sectors claus pel futur econòmic del país, com en sectors directament vinculats amb el benestar de les persones.

6.- Construir el marc català de relacions laborals i socials.

- Amb el traspàs de competències en matèria laboral i social
- Amb el reforçament del paper dels interlocutors socials establint àmbits de concertació permanent de les polítiques transferides a la Generalitat.
- Amb el desenvolupament de la negociació col·lectiva: impuls dels convenis d'àmbit nacional de Catalunya superant els marcs provincials i articulació dels convenis d'àmbit estatal.
- Amb l'impuls a l'estat de benestar com a factor també d'eficiència econòmica.

7.- Desenvolupar el capítol de drets i deures de l'Estatut

Exigir el desenvolupament del capítol de drets i deures que conté el nou Estatut i, en particular, implementar la **renda garantida de ciutadania**.

8.- Complir amb la lleialtat institucional per part de totes les administracions respecte a les competències de cada àmbit. Assumpció plena per part de l'Administració central de les competències recollides en els nous Estatuts.

Cal recordar, que contràriament a aquesta proposta, l'Informe del CES pretenia que “ El Estado podrá dictar leyes que establezcan los principios necesarios para armonizar las disposiciones normativas de las Comunidades Autónomas, aún en el caso de materias atribuidas a las competencias de éstas, cuando así lo exija el interés general”.

És evident que ens trobem davant d'una crítica selectiva: es refusa l'intervencionisme autonòmic però no l'estatal, sobretot si aquest té per finalitat garantir la unitat de mercat.

9.- Reforçar els elements de cooperació i coordinació interterritorial, bilaterals i multilaterals entre l'estat i les autonomies així com les relacions horitzontals entre comunitats autònomes. Convertir al Senat en una Càmera de veritable representació territorial. Plena oficialitat de totes les llengües de l'estat. Tot això com a forma d'impulsar un nou model d'estat descentralitzat en la línia que federalisme és autogovern més govern compartit.

Cal desenvolupar la cultura de la cooperació entre administracions per a una gestió més eficient de les competències i un millor servei als ciutadans i ciutadanes. Per exemple,

això s'ha de fer en relació a competències com la d' Inspecció de Treball o l'Agència Tributària.

10.- Un estat federal plurinacional

En els seus Estatuts, CCOO defensa la realitat plurinacional de l'estat espanyol i es defineix a favor d'un estat federal. Conseqüentment amb aquest posicionament, proposa treballar per aprofundir en la democràcia i fer avançar un model federal que reconegui la realitat plurinacional de l'estat. **Un model d'estat federal plurinacional que pugui ser compartit per diverses forces polítiques i socials, tant a Catalunya com a la resta de l'estat, i que possibiliti un punt de trobada de diverses aspiracions a les quals no cal renunciar.**

Recuperar la integritat de l'Estatut, amb les seves corresponents garanties jurídiques, a través d'una reforma federal de la Constitució.

Reconeixement ple de la pluralitat nacional i lingüística.

En el baròmetre d'opinió política elaborat pel Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat¹⁵ (15) quan es pregunta als ciutadans i ciutadanes com creuen que Catalunya hauria de ser, el 31.8% es manifesta per una comunitat autònoma, un 33,0% per un estat dins d'una Espanya federal i un 25.5% per un estat independent. Un 5.6 % com una regió espanyola. Uns resultats que de forma diversa expressen un sentiment àmpliament majoritari en favor de reforçar l'autogovern de Catalunya i la seva personalitat nacional.

11.- Impulsar espais de col·laboració en l'àmbit sindical que propiciïn un marc de trobada entre organitzacions territorials de Comissions Obreres que comparteixen elements de similitud en la seva realitat sindical i de context sociopolític. La Confederació Sindical de CCOO també s'hauria d'implicar i participar activament en aquestes trobades tant de caràcter bilateral com multilateral. Espais com Galeuscat amb la participació de Galícia, Euskadi i Catalunya poden ser molt útils per a aquest objectiu.

12.- Apostar decididament per avançar en la integració política europea sense por a delegar en les institucions europees competències que avui són del estat. La crisi ha deixat molt clara aquesta necessitat al igual que la d'una regulació europea. Ampliar la participació de les CCAA en les decisions de la Unió Europea.

Contribuir a impulsar els espais transfronterers de cooperació interregional com és l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (PIRIMED) de la que formen part Aragó, Catalunya, Illes Balears, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus. I en l'àmbit sindical, i en el marc de la Confederació Europea de Sindicats, el Consell Sindical Interregional transfronterer Pirineus-Mediterrània (CSI Pirimed) i del qual formen part sindicats catalans, francesos i andorrans.

---

¹⁵ Juny 2011

- En definitiva: Tenim la necessitat com a Sindicat de compartir un projecte d'estat que assumeixi de forma positiva la seva descentralització política. S'han de superar els desenfocaments i les posicions defensives davant els canvis produïts i afavorir la iniciativa sindical també en aquest terreny.

El document ha estat aprovat en la reunió del Comitè Confederal de CCOO de Catalunya de data 13 de juliol de 2011